

**BOSHLANG'ICH SINIF DARSLARIDA AXBOROT
TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH ORQALI TA'LIM
SAMARADORLIGINI OSHIRISH**

Lider xususiy maktabi o'qituvchisi

Alimqulova Dilfuza Alijon qizi

Annotatsiya. Mazkur maqolada boshlang'ich sinf darslarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan (AKT) foydalanishning afzalliklari va ta'lim samaradorligiga ta'siri yoritiladi. Interaktiv taqdimotlar, multimediya vositalari, onlayn resurslar va raqamli ilovalardan foydalanish o'quvchilarda bilimga qiziqish uyg'otishi, mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishi va ijodiy yondashuvni shakllantirishi ilmiy-amaliy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, AKT vositalarini ta'lim jarayoniga samarali integratsiya qilish bo'yicha metodik tavsiyalar ham berilgan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, axborot texnologiyalari, ta'lim samaradorligi, interaktiv darslar, raqamli vositalar, innovatsion yondashuv, multimedia, zamonaviy ta'lim.

Hozirgi kunda ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llash ta'lim sifatini oshirishning muhim omili sifatida qaralmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichida AKTdan foydalanish nafaqat o'quvchilarning bilim olish jarayonini yengillashtiradi, balki ularning darsga qiziqishini kuchaytiradi, mantiqiy tafakkurini rivojlantiradi hamda mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Shu nuqtayi nazardan, zamonaviy o'qituvchi ta'lim jarayonida axborot texnologiyalarini faol qo'llash orqali nafaqat darsni jonli tashkil etadi, balki o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini ham sezilarli darajada oshiradi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari ko'proq vizual va eshituv orqali o'rganishga moyil bo'ladi. Shu bois interaktiv vositalardan foydalanish o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi. Jumladan:

interaktiv doskalar darsni yanada qiziqarli va jonli o'tkazishga imkon beradi;

multimedia vositalari (video, audio, animatsiya) murakkab mavzularni oson tushuntirishni ta'minlaydi;

kompyuter va planshetlar individual topshiriqlarni bajarishda o'quvchilarni mustaqil ishlashga yo'naltiradi;

onlayn platformalar (google classroom, zoom va boshqalar) masofaviy ta'lim imkoniyatini beradi;

elektron darsliklar va ta'limiy o'yinlar bolalarning qiziqishini oshiradi va bilimlarni mustahkamlaydi.

Axborot texnologiyalarini dars jarayonida qo'llash:

o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi;

individual o'rganish uslublarini hisobga olish imkonini beradi;

darslarni qiziqarli, jonli va samarali qiladi;

o'qituvchiga bilim darajasini tezkor tahlil qilish imkonini yaratadi.

AKT qo'llanilgan darslarda o'quvchilarning faolligi ortadi, bilimlarni o'zlashtirish darajasi esa yuqori bo'ladi. Shu bilan birga, bir qator muhim jihatlarga e'tibor qaratish zarur:

o'qituvchilarning AKT bo'yicha malakasini oshirish;

texnik jihozlarning yetarliligi va barqaror ishlashini ta'minlash;

bolalarni ortiqcha ekran qarshisida ushlab qolmaslik;

taqdim etilayotgan kontentni bolaning yosh va rivojlanish darajasiga moslashtirish.

Ta'lim samaradorligini oshirishdagi AKTning o'rni quyidagilardan iborat:

Vizual va eshituv materiallari bilan boyitadi: grafiklar, rasmlar, videolar va audio materiallar orqali mavzuni tushunarli qiladi.

Individual yondashuvni ta'minlaydi: har bir o'quvchining bilim darajasiga mos topshiriqlar berish mumkin.

Axborot madaniyatini shakllantiradi: bolalar erta yoshdan internet xavfsizligi, axborotni izlash va saralash ko'nikmalarini egallaydi.

O'qituvchi faoliyatini yengillashtiradi: dars taqdimotlari, onlayn testlar va avtomatlashtirilgan nazorat tizimlari orqali vaqtni tejash mumkin.

Boshlang'ich sinf darslarida axborot texnologiyalaridan foydalanish ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarni bilim olish jarayoniga faol jalb qilish va ularning mustaqil fikrlash hamda ijodiy salohiyatini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. AKT yordamida tashkil etilgan darslar zamonaviy ta'lim talablariga mos bo'lib, o'quvchilarda axborot madaniyatini shakllantiradi, mantiqiy tafakkurini rivojlantiradi hamda bilimlarni mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu bois, har bir o'qituvchi zamonaviy texnologiyalarni o'z pedagogik faoliyatining ajralmas qismi sifatida ko'rishi, ularni dars jarayonida maqsadga muvofiq tatbiq etishi bugungi kun ta'limining dolzarb talabi hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Pecherkina, A.A., Symanyuk, E.E., & Umnikova, Ye.L. Development of Teachers' Professional Competence: Theory and Practice: Monograph. Ural State Pedagogical University. Yekaterinburg, 2011. – 233 p.
2. Fishman, L.I. Models of Educational Management: A Review Analysis. School Technologies, 1999, No. 1–2, pp. 112–121.
3. Theoretical Foundations of Improving Linguistic Competence in the Mother Tongue among Future Primary School Teachers. Kasb-Hunar Ta'limi (Vocational Education) Scientific-Methodological and Educational Journal, Issue 6, 2024.
4. Theoretical Foundations of Improving Linguistic Competence in the Mother Tongue among Future Primary School Teachers. In: Modern Science and Prospects of Education, 2024, pp. 495–502.
5. Yusupova, Gulara Atakhanovna. Methodology of Using Blended Learning in the Formation of Linguistic Competencies of Future Teachers (On the Example of Electronic Learning Resource “Savodkhon” in Uzbek Language Classes). Doctoral dissertation in Pedagogical Sciences. Tashkent, 2020.